

Invloed door de OR op arbeidsomstandigheden

OR Summerschool

2024

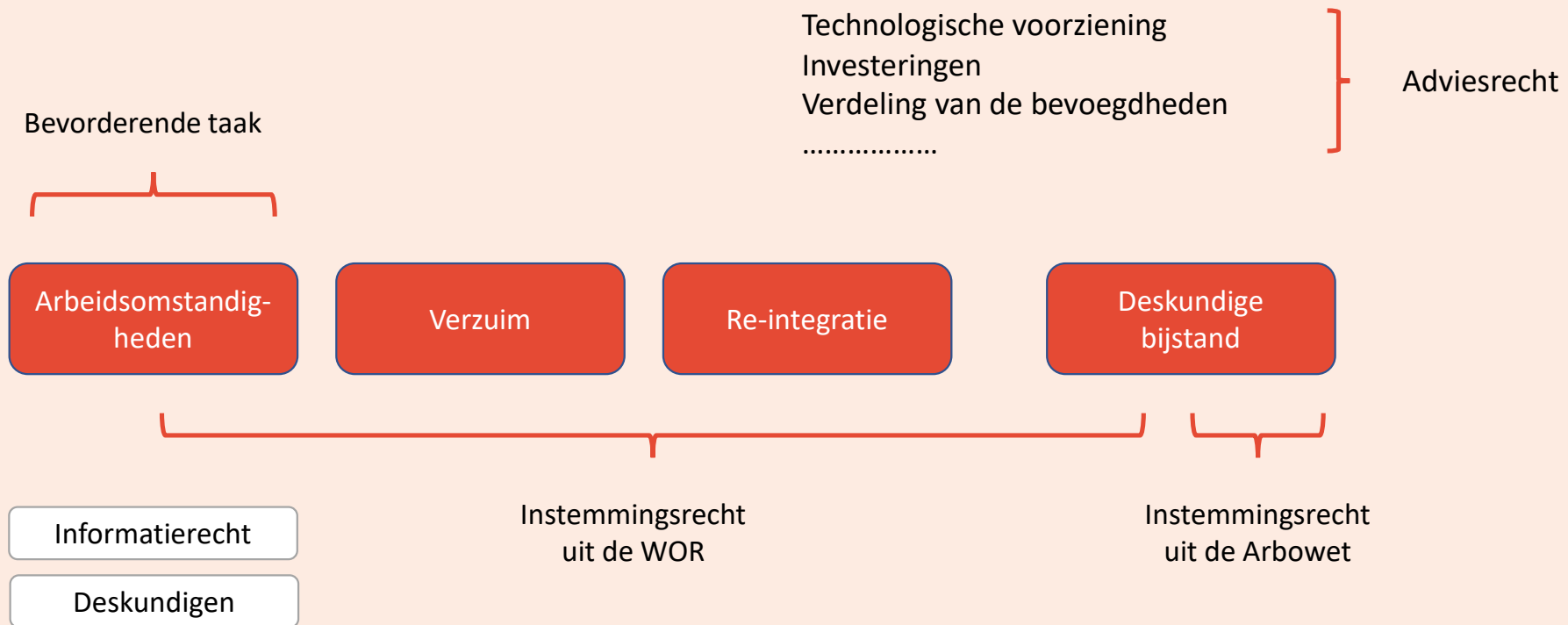
Simon Troost

Even voorstellen

Simon Troost

- Technische achtergrond, 17 jaar werkzaam in verschillende functies
- A&O psychologie aan de UvA
- Werk nu 18 jaar als trainer arbeidsomstandigheden, mens en werk

Basis voor invloed OR op Arbo

Arbocatalogus

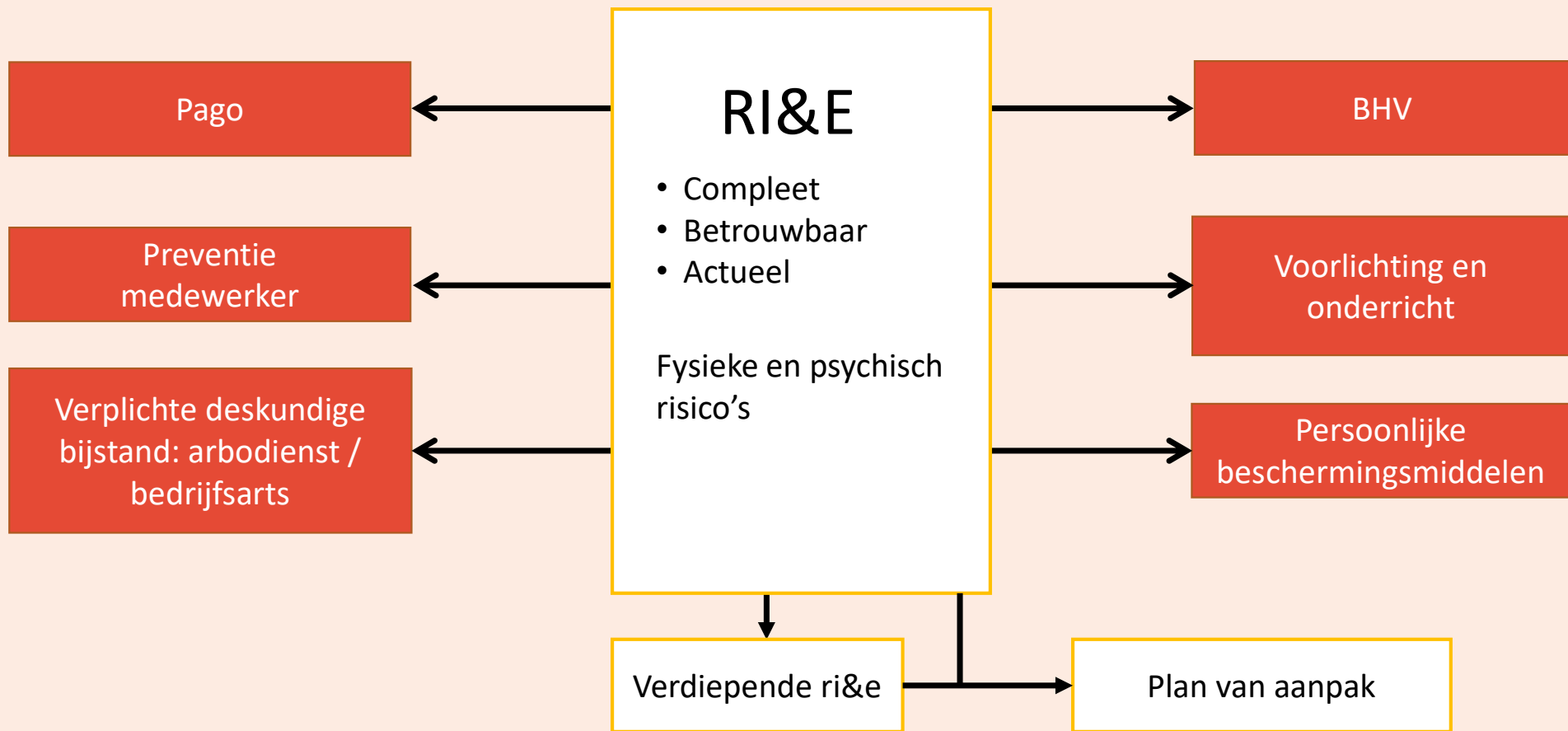
- Het grote oplossingenboek voor jullie arboproblemen
- Wordt afgesloten voor een sector (werkgevers- en werknemers vereniging(en))
- Na toetsing Inspectie verlengstuk van de wet: kader van handhaving
- En heeft een sector niets: veel succes of ga shoppen bij een vergelijkbare sector 😊

Hart van het Arbobeleid

- De RI&E is het hart van het arbobeleid
- De vraag is: welke risico's zijn er aanwezig en hoe ga ik die (zo veel mogelijk) oplossen

Stelling:

zonder complete en actuele RI&E kan je het arbobeleid niet adequaat vormgeven

Arbowet als basis

Wettelijke eisen: Arbowet

- De werkgever moet een RI&E maken met daarin de risico's die de werknemers tijdens de arbeid lopen.
- De RI&E bevat een overzicht van:
 - de gevaren
 - risico beperkende maatregelen
 - risico's voor bijzondere categorieën van werknemers (v.b. jongeren en zwangere)
 - hoe werknemers toegang hebben tot de preventiemedewerkers, de arbodienst, geregistreeerde bedrijfsarts en kerndeskundigen

Wettelijke eisen: Arbowet

- De RI&E aanpassen n.a.v. de volgende situaties
 - bij opgedane ervaringen,
 - bij gewijzigde werkmethoden
 - werkomstandigheden
 - stand van de wetenschap.
- Beschrijf in een plan van aanpak welke maatregelen worden genomen om de risico's te beperken/voorkomen
- De maatregelen moeten van een termijn voorzien zijn.

Toetsing RI&E

De Arbodienst of kerndeskundige beoordeelt op de volgende punten de RI&E en plan van aanpak:

- Is de RI&E volledig en betrouwbaar
- Zijn de actuele inzichten op het terrein van arbeidsomstandigheden verwerkt
- Over de RI&E en het plan van aanpak wordt een advies uitgebracht. Daarbij gaat het advies o.a. in op:
 - de wijze waarop de geconstateerde tekortkomingen kunnen worden verholpen.
 - de prioriteiten en de volgorde van de te nemen maatregelen.

Met ingang van 1 juli 2022.

Nieuw certificeringsschema: Doel betere toetsing van de ri&e

- Systeemtoets:
 - is alles dat wettelijk verplicht is in de RI&E beschreven. (ofwel is het aanwezig)
 - door een van de kerndeskundigen
- Scopetoets:
 - is de inventarisatie goed uitgevoerd, de blootstelling objectief vastgesteld door b.v. metingen, zijn de risico's goed beoordeeld en de juiste risicobeperkende maatregelen opgenomen?
 - door de deskundige wiens vakgebied het is
- Dus bij complexe ri&e toetsing door meerdere deskundigen nodig

Verdiepende RI&E

- Een **uitgebreide** RI&E als er aanleiding toe is.
- Opsomming in het arbobesluit
- Er wordt een herkenbare functie- of taakindeling gebruikt.
- Per functie of taak worden de risico's inzichtelijk gemaakt.
- In het plan van aanpak worden de verbeterpunten begrijpelijk aangeven.

Vaak onderbelicht in de gewone RI&E: psychische risico's

TIP:

- Maak afspraken met de bestuurder
- Eerst instemmingsaanvraag voor de keuze van de methode en werkwijze.
- Dan voor de uitgevoerde ri&e en plan van aanpak.

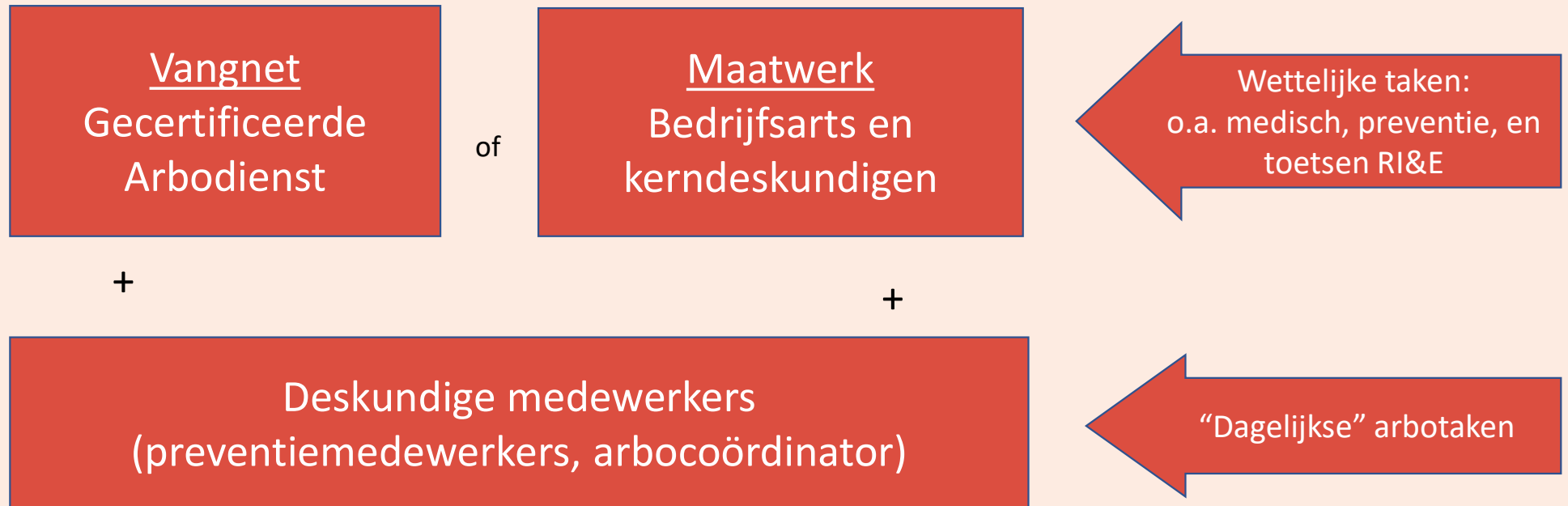
Waar gaat het over: invloed op arbobeleid

- Arbobeleid is het beleid dat een werkgever binnen zijn bedrijf voert op het gebied van arbeidsomstandigheden.
- Leidt tot duurzame inzetbaarheid en verhoogde productiviteit.
- Beperkt de gezondheidsrisico's, vermindert het ziekteverzuim en bevordert de re-integratie
- Voor de OR een uitgebreid vakgebied:
 - instemmingsrecht: arbo, verzuim en re-integratie
 - arbo aspecten bij het adviesrecht (technologie, investeringen)
 - is een bevorderende taak

Arbobeleid bestaat minimaal uit:

- Risico-inventarisatie en -evaluatie & plan van aanpak
- Preventiemedewerker(s)
- Contract met een arbodienst of bedrijfsarts
- Bedrijfshulpverlening
- Periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek
- Voorlichting en onderricht over veilig en gezond werken
- Registreren en melden van bedrijfsongevallen.

Het systeem van de deskundige bijstand

Deskundige werknemers

De werkgever bij de naleving van zijn verplichtingen op grond van de wet bijstaan door een of meer deskundige werknemers.

- het verlenen van medewerking aan uitvoeren van de RI&E
- **het adviseren aan en samenwerken met de bedrijfsarts, arbodeskundigen en de OR.**
- helpen bij de uitvoering van de maatregelen

Deskundige werknemers (art 13 Arbowet)

- De deskundige medewerkers.....

- moeten voldoende deskundig zijn
- zijn zodanig in aantal
- voldoende tijd hebben
- zodanig georganiseerd zijn

- beschrijven in de ri&e
- toetsen door een kerndeskundige

.....dat zij hun werk goed kunnen doen.

- De OR heeft instemmingsrecht met

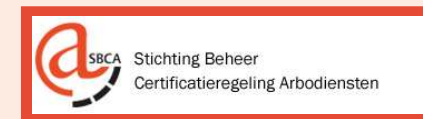
- de keuze voor de preventiemedewerker (persoon)
- diens positionering in de organisatie
- de taak (op grond van artikel 27 lid 1d WOR)

Deskundige werknemers (art 13 Arbowet)

- Moeten zelfstandig en onafhankelijk ten opzichte van de werkgever hun taak kunnen uitoefenen.
- Heeft op grond van het BW een opzegverbod (let op de uitzonderingen)
- Let op: soms is het een deel van iemands werk maar kan ook een fulltime baan zijn

Gecertificeerde deskundigen

- Bedrijfsarts
- Veiligheidskundige
- Arbeidshygiënist
- Arbeids- en organisatiedeskundige
- Maatwerk of samen in een gecertificeerde arbodienst (vangnet)

Hoe overlegstructuur opzetten

Verplicht overleg voor de volgende partijen

- deskundige werknemers
 - bedrijfsarts andere kerndeskundigen
 - ondernemingsraad
- Vormvrij: wet geeft daar verder geen “instructies” voor

Waarover kunnen jullie het hebben? (1)

- Deskundige werknemer(s).
 - de voortgang van de RI&E en plan van aanpak
 - zien we als or knelpunten en komen er signalen uit de achterban?
 - worden de oplossingen als werkbaar en adequaat gezien door de medewerkers?
 - mogelijke nieuwe plannen op arbo gebied:
 - investeringen
 - productieaanpassingen
 - wijzigingen in het beleid
 - structuur van de organisatie/bevoegdheden
- In veel gevallen met de beleidsmatige preventiemedewerker

Waarover kunnen jullie het hebben? (2)

Bedrijfsarts

- de achtergronden van het verzuim
 - psychisch of fysiek (soort klachten)
 - werk- of privé gerelateerd
- } Anoniem/groepsgewijs
- de indruk over de re-integratie inspanningen
 - uitgebrachte preventieve adviezen
 - eventueel gemelde beroepsziekten
 - Tip: jaarverslag door de arbodienst: zit soms al in het contract

Waarover kunnen jullie het hebben? (3)

Overige kerndeskundigen:

- wijzigingen in regelgeving die voor jullie organisatie en het vakgebied relevant zijn (voorbeeld grenswaarden dieselemissie)
- uitgevoerde toetsing van de ri&e en hun ervaringen daarmee (= kwaliteit van de ri&e)
- ervaringen met de splitsing in systeem- en scopetoets bij toetsen van de ri&e
- uitleg bij de in het arbobesluit verplichte metingen (schadelijk geluid)

Vinger aan de pols

- De wet is vrij onduidelijk over de omvang van de taak en het contract: wees daarom kritisch op de volgende punten
 - hebben alle partijen voldoende tijd om hun taak zelfstandig en op professionele wijze uit te voeren?
 - zijn met name de deskundige medewerkers voldoende opgeleid?
 - heeft de bedrijfsarts voldoende tijd voor een goede begeleiding?
 - bij taakdelegatie: werkt dat naar behoren?
 - hoe ervaart de achterban de deskundige bijstand?
- Koppel zo nodig de bevindingen terug naar de bestuurder.

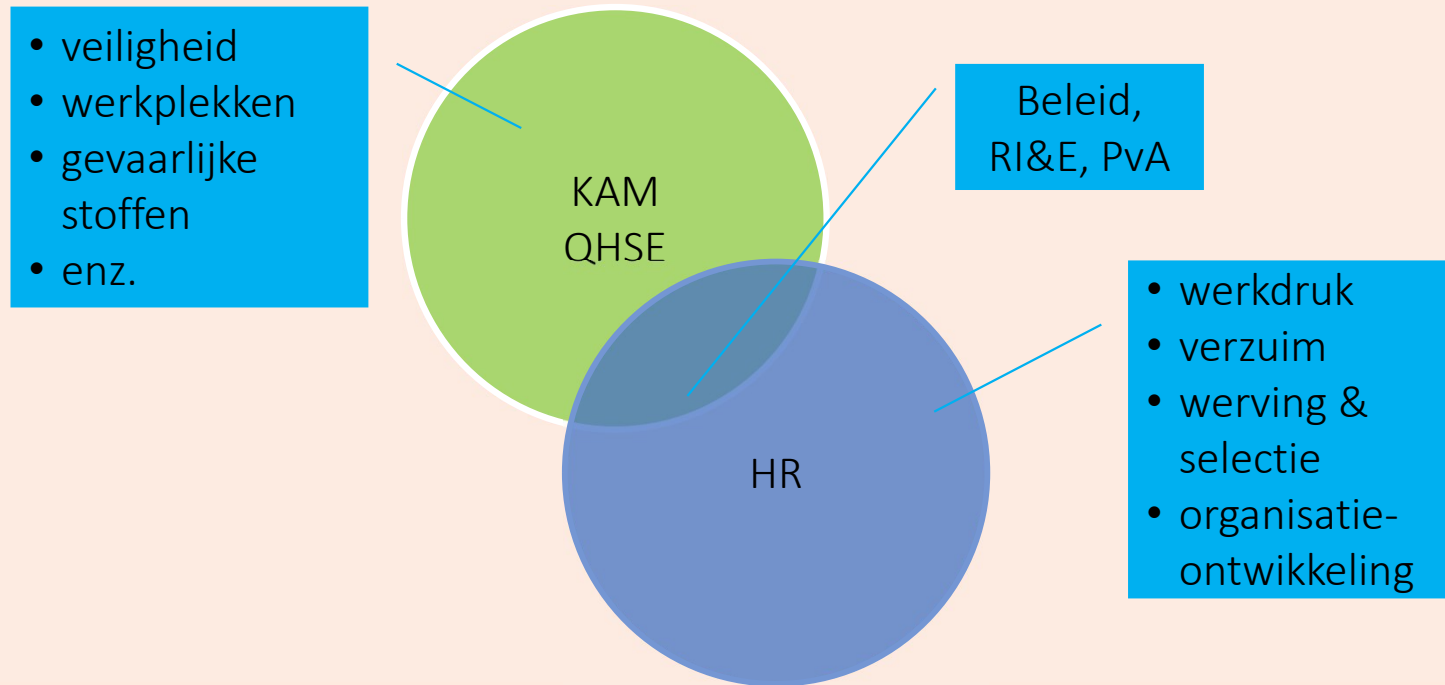
Aandacht voor deachte risico's

HR een grote speler

Niet alleen de arbodeskundigen

- In het verleden was het arbo speelveld het werk van de specialisten op het gebied van veiligheid.
- Door het toevoegen van het begrip Psychosociale arbeidsbelasting zal HR daar ook bij betrokken zijn.
- Het gaat namelijk over discriminatie, seksuele intimidatie, agressie en geweld, pesten en werkdruk
- Veel maatregelen en oplossingen zullen door HR geformuleerd moeten worden
- Veel van deze regelingen zullen instemmingsrechtig zijn

En wat is de rol van HR?

Belangrijke onderwerpen met HR

- Instroom/uitstroom openstaande vacatures
- Uitvoeren en uitkomsten MTO/werkdrukonderzoek
- Ontwikkelingen op het gebied van ontwikkeling en opleiding
- Stand van zaken m.b.t. jaargesprekken o.i.d.
- Klachten over ongewenst gedag

Nederlandse Arbeidsinspectie

- De NLA (Netherlands Labour Authority) vindt de ondernemingsraad ook belangrijk
 - meelopen met een inspectie
 - inspecteur onder 4 ogen spreken
 - klacht indienen (al dan niet anoniem)
 - krijgen afschriften van beschikkingen NLA

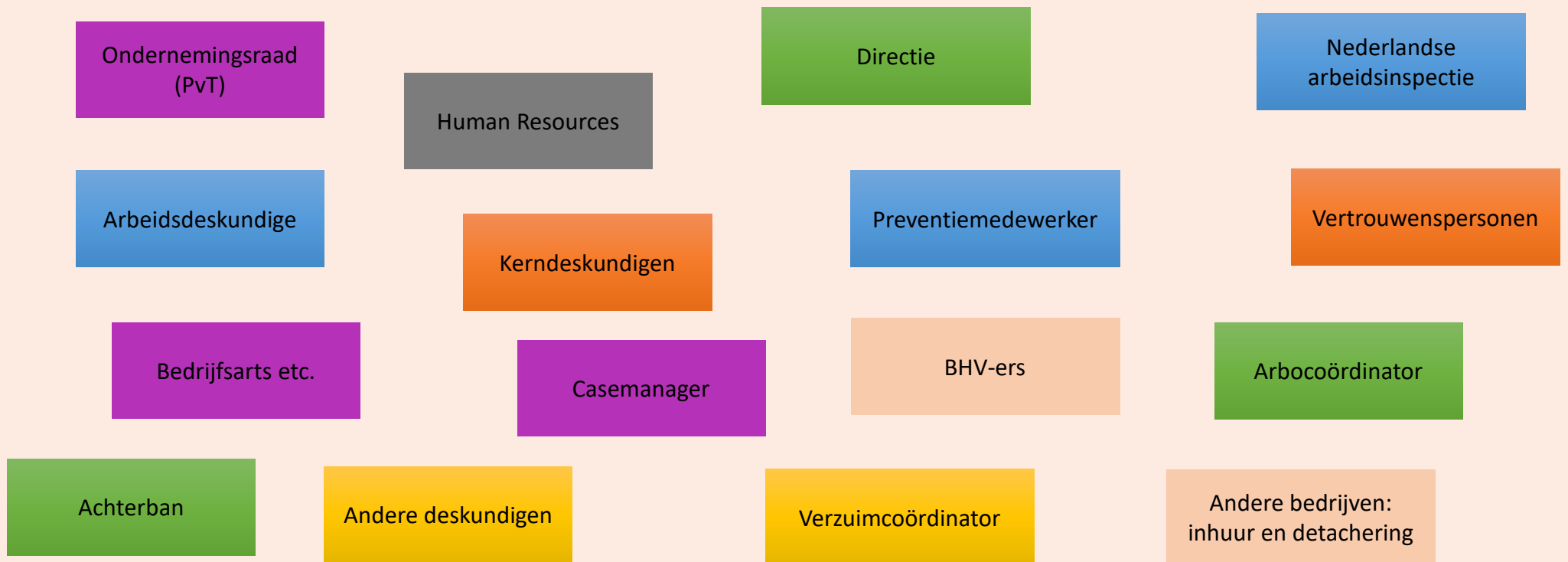
Belangrijke vraag: welke rol als OR

- Reactief: we wachten rustig af tot er iets komt vanuit de directie of achterban
- Toetsen: checken, controleren, zijn de punten in de ri&e wel goed opgelost
- Initiëren: zelf met ideeën, oplossingen en plannen komen
- Strategisch: meepraten over koers voor de komende jaren, missie/visie, doelen enz.

Hoe kijken we aan tegen arbo

- Geen organisatie is hetzelfde:
 - Complexiteit, risico's
 - huidige niveau van arbobeleid (pionier tot prof)
- Geen ondernemingsraad denkt hetzelfde over arbo
 - zal wel geregeld zijn
 - het is een lastig onderwerp
 - we zijn al zo druk
 - we besteden het uit aan een commissie
 - super belangrijk heeft prioriteit in het overleg

Het speelveld

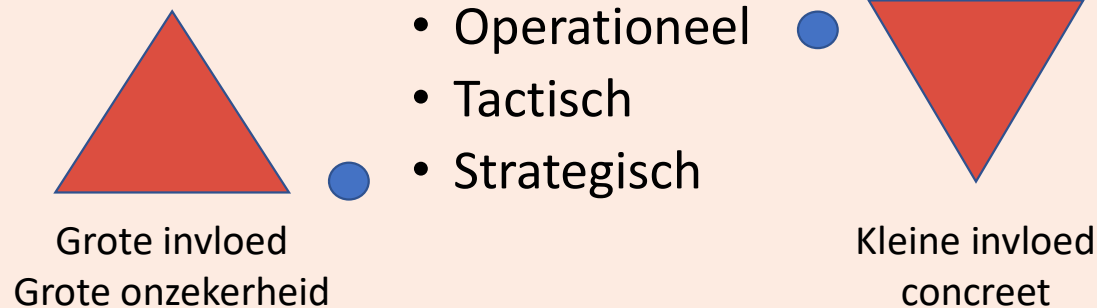

Maak eens een krachtenveldanalyse

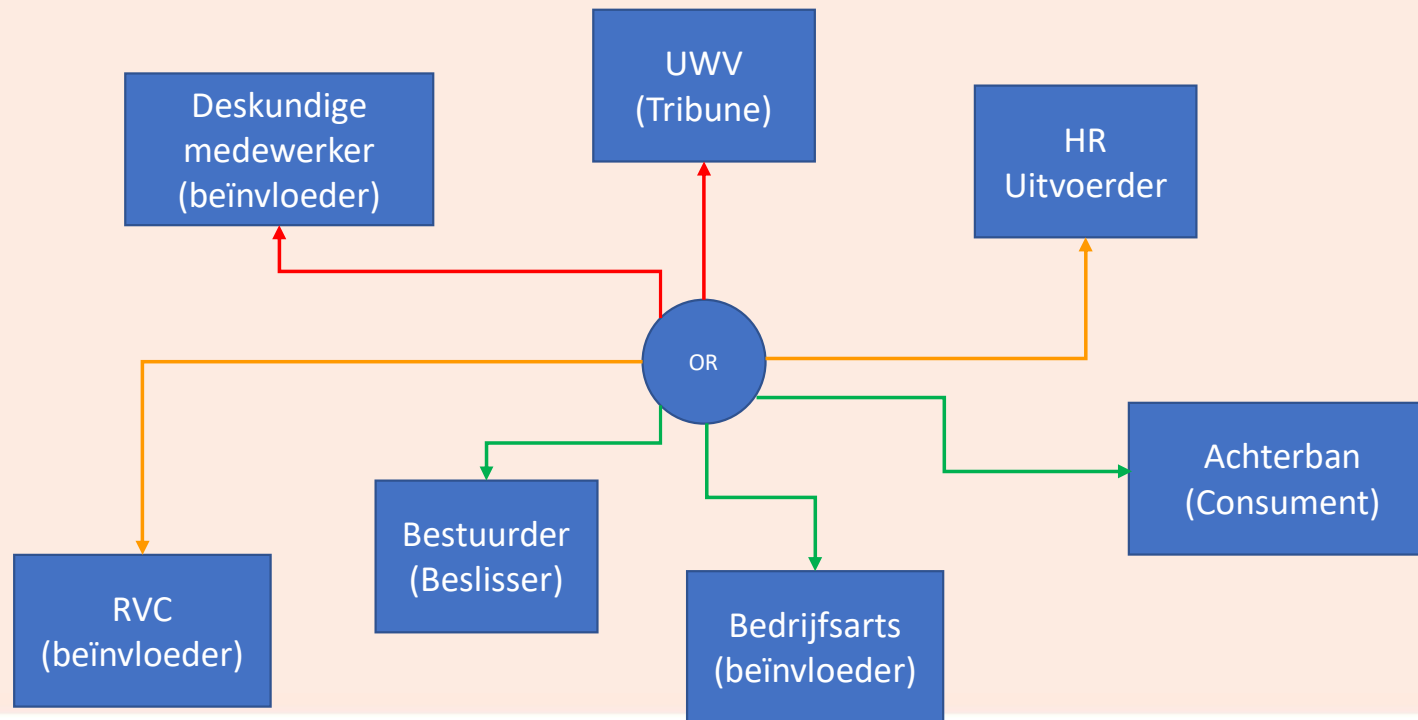
- Breng in kaart welke partijen bij betrokken zijn bij het arbobeleid
- Welke partijen hebben echt invloed op het beleid en welke niet
- Zijn de zinvolle partijen eenvoudig benaderbaar voor de OR
- Hoe kunnen ze jullie helpen
- Hoe kunnen ze jullie hinderen

Maak eens een krachtenveldanalyse

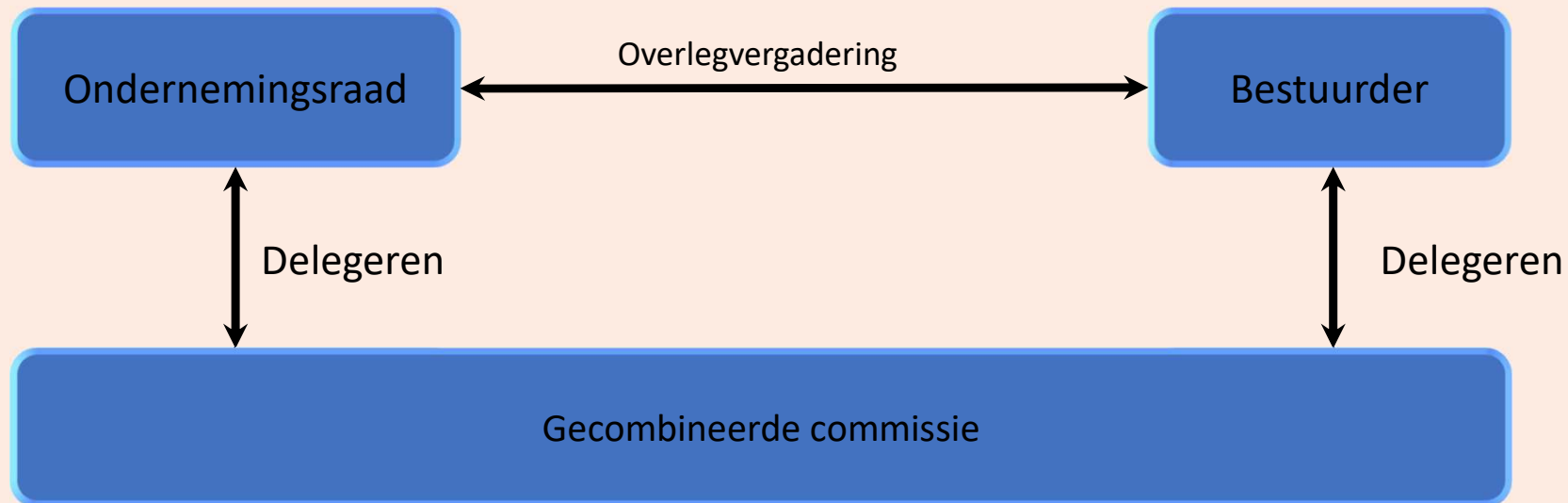
- Met alle partijen apart overleggen of in clusters
- En vooral: hoe vaak denk je dat zinvol is
- Welk abstractieniveau steekt de OR in (vaak algemeen kenmerk van de OR)

Krachtenveld analyse

Werken met een commissie

Bepaal de thema's

- Laat je niet leiden door de waan van de dag
- Sluit aan bij de beleidsthema's van de directie
- Als er signalen uit de achterban komen:
 - Wijs medewerker door naar “de lijn”
 - Grotere thema's: kijk of je er iets mee wilt
 - Groepeer op thema, neem het op in je activiteitschema, zet op de agenda

Ga de werkvloer op

- Word geen papiertijger
- Voorkom dat je niet gezien wordt, loop eens een rondje
- Communiceer je successen voordat een ander het doet
- Sluit aan bij bestaande overlegvormen (werkoverleg, toolbox)

Valkuilen

- Het DB kan niet goed delegeren of aansturen
- Bij meerdere commissies geen heldere afgebakende taken en bevoegdheden
- Commissie valt in slaap bij gebrek aan werk
- OR kan niet loslaten en doet de discussie over
- Geen goede afspraken over evaluatie en rapportage

Dank voor jullie aandacht

Simon Troost

s.troost@or-academy.nl